

IfAs Frågeguide inför val av assistansanordnare

Det är mycket att tänka på vid val av assistansanordnare och det är viktigt med hög kvalitet på assistansen. Genom IfA kan en verksamhet ansöka om IfA-godkännande. Villkoren för IfA-godkännande berör t ex din möjlighet till självbestämmande, kanslipersonalens bemötande av dig, ekonomi, redovisning och vissa utbildningsfrågor. Verksamheter som är godkända av IfA ska uppfylla de krav IfA ställer på en seriös assistansverksamhet. Att en anordnare är IfA-godkänd ger förmodligen inte svar på alla frågor du har om verksamheten. Godkännandet säger t ex ingenting om hur mycket pengar just du har möjlighet att använda till assistansomkostnader och/eller på vilket sätt du får dina omkostnader täckta eller vilka utbildningar du och dina assistenter kommer att erbjudas.

Nedanstående frågeformulär bygger på IfA-godkännandet och Inspektionen för Vård och Omsorgs (IVO) tillståndskrav, d v s tar upp frågor som berörs i dessa. Vi tar också upp andra frågor som vi tror är viktiga för dig som assistansberättigad att känna till. Har du fler frågor kan du givetvis bygga på med dessa.

Ett bra tips om du fortfarande känner dig osäker när du har fått svar på dina frågor är att prata med någon som använder anordnaren som arbetsgivare för sina assistenter. Känner du inte någon som gör det så fråga verksamheten om de kan föreslå någon.

Verksamhetens namn: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Telefonnummer: _____

Kontaktperson: _____

Tillstånd och verksamhetens innehåll

Har verksamheten tillstånd från IVO att bedriva personlig assistans i privat regi? Kan jag få se tillståndet?

Kommentar: Den som vill bedriva personlig assistans måste ha tillstånd före det att verksamheten börjar. Kravet att få se tillståndet ska bemötas positivt.

Har verksamheten någon särskild målgrupp och om ni har det hur har ni anpassat verksamheten till målgruppen/erna?

Kommentar: Verksamheten bör ha särskild kunskap/anpassning om de valt att inrikta sin verksamhet på någon specifik målgrupp. I sin tillståndsansökan till IVO har de angett hur, varför de bör kunna lämna bra information kring detta.

Ditt självbestämmande, inflytande, integritet, inflytande och medbestämmande.

Har ni ett avtal som reglerar rättighets- och ansvarsfördelning mellan mig och verksamheten?

Kommentar: Ett avtal ska finnas. Be att få läsa igenom det innan du går in i verksamheten.

Har jag, som brukare, rätt att åta mig arbetsledningsuppgifter i min egen assistans? Vem i verksamheten har dessa uppgifter om jag inte kan eller vill åta mig dem?

Kommentar: Om du (eller, i förekommande fall, din företrädare) vill och kan ska du ha rätt att åta dig arbetsledningsuppgifter i din egen assistans. Om du (eller din företrädare) inte kan eller vill åta dig dessa uppgifter bör du få vara med och utse en arbetsledare som utformar din assistans på det sätt du önskar. är det assistansanordnarens ansvar att utse en arbetsledare som utformar din assistans på det sätt som du önskar, i nära samråd med dig.

Har jag rätt att bestämma vem som ska arbeta som min personliga assistent?

Kommentar: Du ska ha rätt att välja den assistent du vill.

Har jag rätt att bestämma över schemaläggning samt arbetsinnehåll?

Kommentar: Du ska ha ett avgörande inflytande över både schemaläggning och arbetsinnehåll. De begränsningar som finns är att du måste följa lagar och kollektivavtal.

Har jag inflytande över hur min assistansersättning fördelas mellan löner, utbildning, omkostnader etc?

Kommentar: Du måste använda assistansersättningen till köp av assistans eller lämna tillbaka överskottet till Försäkringskassan. Många anordnare tar därför hela ersättningen i avgift och det är därför inte längre dina pengar. IfA menar att du ändå ska ha rätt att ha ett inflytande över den budget som läggs för din assistans.

Hur ser er lönestatistik ut? Har verksamheten någon fastställd lönepolicy (har verksamheten någon lägsta lön? Högsta lön?). Vad erbjuder ni assistenterna för anställningsformer?

Hur lång uppsägningstid har jag om jag vill gå ur verksamheten?

Kommentar: IfA avråder dig från att skriva på avtal med längre uppsägningstid än tre månader eller med någon särskild bindningstid.

Har jag rätt att avgöra om jag inte längre vill anlita en viss personlig assistent?

Kommentar: Det är alltid arbetsgivaren = assistansverksamheten som beslutar om uppsägning av assistenter men det är väsentligt att du har rätt att avgöra när du inte längre vill anlita en viss assistent.

Om den assistansberättigade är ett barn

Hur får jag möjlighet att göra min röst hörd i verksamheten?

Hur får jag relevant information?

Vilket stöd ger ni mig, min familj och mina personliga assistenter när det gäller min utveckling och

möjlighet till frigörelse?

Hur ser rekryteringsrutinen ut när det gäller att anställa en ny personlig assistent till ett barn?

Kommentar: Barn ska ha rätt att få stöd, relevant information och möjlighet att framföra sina åsikter i verksamheten för att verksamheten ska få tillstånd att bedriva verksamhet riktad mot barn. Verksamheten ska även bedrivas med respekt för det enskilda barnet. Vid rekrytering av personliga assistenter till barn måste ett utdrag ur belastningsregistret inhämtas före anställning. Det gör att rutinen för rekrytering bör vara känd och tidsaspekten blir viktigare än vid rekrytering till vuxna assistansberättigade då man inte kan frångå regeln med utdrag från belastningsregistret med undantag för barnets föräldrar.

Kvalitetsfrågor

Får jag någon utbildning i de arbetsledande uppgifter arbetsledningsuppgifter jag åtar mig om jag går med i verksamheten? Har verksamheten upprättat utbildningsplan för assistansanvändare brukare i verksamheten?

Kommentar: Om du åtar dig arbetsledande uppgifter arbetsledningsuppgifter är det anordnaren som ansvarar för att du har den kunskap som krävs för uppgiften. Om du inte har det ska du erbjudas den kunskap/utbildning som behövs. Om inte verksamheten själv kan erbjuda utbildning bör den hjälpa dig att få utbildningen på annat håll.

Om jag åtar mig arbetsledande uppgifter arbetsledningsuppgifter i min egen assistans - vilket stöd och vilken service erbjuder ni mig?

Kommentar: Det varierar mycket mellan olika verksamheter vilket stöd man kan erbjuda. Be verksamheten berätta vad de gör/ vad de har för stödverksamhet.

Kan jag välja vilka utbildningar jag behöver och var jag ska gå på dem (både arbetsledarutbildning till mig och utbildning till mina assistenter)? Vilken utbildning bedriver ni för assistenterna?

Kommentar: IfA anser att du ska ha rätt att välja vilka utbildningar du och dina assistenter ska gå på under förutsättning att du håller dig inom ditt budgetutrymme.

Vilket stöd erbjuder verksamheten mina personliga assistenter och på vilket sätt?

Kommentar: Du ska ha möjlighet att få stöd av någon utomstående med introduktion och handledning av dina assistenter. Det är också viktigt att du ska kunna sköta detta själv, på egen hand, om du så önskar. En arbetsgivare har ansvar för att ge alla anställda det stöd de behöver och kan inte neka individuell handledning om behov finns för enskild anställd.

Hjälper ni till vid vikarieanskaffning? På vilket sätt?

Hur ser era rutiner ut kring klagomål och hur får jag feedback på ev klagomål?

Dokumentation

Hur dokumenteras uppdraget som jag ev väljer att ge er?

Kommentar: Alla assistansberättigade har rätt att ta del av den dokumentation som berör dem.

Ekonomiska frågor

Hur mycket tar er verksamhet i avgift för att vara arbetsgivare åt mina assistenter? Vad ingår i den avgiften?

Kommentar: Efter den 1 juli 2008 har reglerna för assistansersättning ändrats så att du måste köpa assistans för hela ersättningen eller lämna tillbaka det som inte har använts till köp av assistans. Du kan också vara egen arbetsgivare och då gäller andra regler.

Hjälper ni mig att göra en budget över min assistansersättning innan jag bestämmer om jag vill anlita er som anordnare?

Kommentar: Detta krav bör uppfyllas.

Hjälper ni mig att göra en ansökan om förhöjd ersättning om det behövs?

Hur mycket pengar kan jag räkna med att få för mina assistansomkostnader? Vilka rutiner har ni för utbetalning? Hur ska jag redovisa till er? Kan jag spara pengar över avräkningsperioden?

Kommentar: Be att få se ev skriftliga regler kring assistansomkostnader. Efter den 1 juli 2008 är det inte längre möjligt för assistansanvändare att spara pengar från ett verksamhetsår till ett annat då pengarna tillhör verksamheten och verksamheten måste följa gängse regler för bokslut mm. Inom verksamhetsåret bör det vara möjligt att spara pengar från en avräkningsperiod till en annan.

Vad händer med ev kvarstående/underskott av assistansersättning i verksamheten om jag lämnar verksamheten?

Kommentar: Får jag använda pengar som är avsatta för mina omkostnader om jag byter verksamhet, t ex genom att ni återanställer mina assistenter tillfälligtvis och betalar deras resa? Efter den 1 juli 2008 är det inte möjligt att föra med sig eventuellt överskott från en verksamhet till en annan.

Ger ni mig en redovisning över förbrukade respektive kvarstående timmar och medel varje månad?

Kommentar: Detta krav bör uppfyllas.

Frågor rörande arbetsgivaransvaret

Garanterar verksamheten att fullgöra de åtaganden arbetsgivarskapet för mina personliga assistenter innebär fullt ut?

Kommentar: Det betyder t ex att verksamheten betalar in arbetsgivaravgifter och skatter i tid, drar rätt skatt från lön, betalar övriga räkningar samt för en bokföring som överensstämmer med god redovisningsred revisionssed.

Är verksamheten ansluten till en arbetsgivarorganisation? Vilken?

Kommentar: Verksamheten bör vara ansluten till en arbetsgivarorganisation bl a för att du ska få bästa stöd i en eventuell avtalskonflikt med en assistent.

Följer verksamheten kollektivavtal och verkar för en god arbetsmiljö? Vilket kollektivavtal?

Kommentar: Arbetsmiljöfrågor är viktiga för assistenterna som vill kunna känna sig trygga och säkra i sitt arbete. De är också viktiga för brukaren eftersom en god arbetsmiljö bidrar till en bra assistans. Hur arbetar verksamheten med arbetsmiljöfrågor? Har verksamheten tagit fram en arbetsmiljöplan med egna riktlinjer? Hur ser den ut?

Glöm inte att lägga till de frågor som du själv anser är viktiga utöver ovanstående.

Lycka till i ditt val!